Indstilling af Tom Buk-Swienty til Cavlingprisen 2027

For bøgerne *Berlin brænder* og *Russerne kommer*

Journalistik er også at grave i fortiden. At blive ved med at stille spørgsmål, opspore hidtil ukendte kilder og afdække sammenhænge i historier, vi troede, vi kendte. Og at gøre det så vedkommende, at tusindvis af mennesker ikke blot læser med, men bliver klogere på verden.

Det er den journalistiske bedrift, Tom Buk-Swienty udfører med *Berlin brænder* og *Russerne kommer*. Gennem fire danskere, to journalister og to diplomater, kommer vi helt tæt på dagliglivet i Berlin under 2. verdenskrig og Det Tredje Riges inderste cirkler.

På baggrund af omfattende research, privat og hidtil ukendt arkivmateriale samt øjenvidneskildringer, der ikke tidligere har været benyttet af danske historikere, dokumenterer han, hvordan danske diplomater og journalister oplevede Det Tredje Riges sammenbrud på nært hold. Det kræver årelangt, tålmodigt arbejde, usædvanlig kildekritisk omhu, en imponerende tillid fra efterkommere og en sjælden evne til at bevare overblikket i et enormt kildemateriale. Her er ingen hurtige konklusioner, men en vedholdende vilje til at komme tættere på, hvad der faktisk skete.

Samtidig løfter Tom Buk-Swienty den narrative nonfiktion til et niveau, hvor grundig dokumentation forenes med en fortællekraft, der gør historien nærværende. Gennem mennesker, steder og konkrete valg bliver de store historiske bevægelser forståelige. Det er formidling uden forenkling: Vi oplever begivenhederne tæt på og får samtidig perspektivet til at forstå dem.

Cavlingprisen gives ofte til journalistik, der afslører noget nyt om nutiden. Tom Buk-Swienty viser med *Berlin brænder* og *Russerne kommer*, at den også bør kunne gives til journalistik, der afslører noget nyt om fortiden. For når nye kilder findes, gamle antagelser udfordres og vores forståelse af historien ændres, er det netop journalistikkens kerneopgave, der udføres.

I en offentlighed præget af hastighed og stadig mere fragmenteret information er der brug for journalistik, som giver plads til fordybelse og sammenhæng. Den narrative nonfiktion kan vise os, hvordan vi er havnet her, og minde os om, at fortiden stadig rummer vidnesbyrd, der kan ændre vores forståelse af både historien og vores egen tid.

Også 80 år gamle begivenheder kan afdækkes på ny, hvis man er villig til at lede dybt nok. Resultatet er ikke alene stor historieskrivning, men journalistik af højeste karat. Undersøgende journalistisk har ikke nogen udløbsdato.

For sit vedholdende, undersøgende arbejde, sin evne til at skabe ny historisk indsigt og sin enestående indsats for at formidle komplekse sammenhænge til et stort publikum indstilles Tom Buk-Swienty til Cavlingprisen.

Majbrit Hansen, redaktør, Politikens Forlag
Mette Mayli Albæk, forlagschef, Politikens Forlag
Thomas Bernt Henriksen, lederskribent og erhvervskommentator, Berlingske
Adam Holm, vært og historiker